

A keď pod tlakom vyspelosti a sebedomia ľudu postupom času dostal sa aj do uhorského „Corpus juris hungarici“ — v tom ohľade voľakaj politický alebo sociálny pokrok : konservatívna štruktúra uhorskej administratívy vedela vždy jeho uskutočnenie zahatiť poľahke zpotvorit.

Nechcem sa široko rozpisovať o tom, že úradné a spoločenské styky medzi nižšími vrstvami ľudu — a to hlavne v takzvaných národnostných územiach — a reprezentantmi uhorskej administratívy upomínajú na stredoveké otroctvo.

Ústava a demokratické zákony Čs. republiky dávajú slovenskému administratívemu sboru plnú možnosť, ba nakladajú mu za povinnosť sociálne a spoločensky čo najužšie pritiahnúť k sebe, vziať pod svoju ochranu cez toľko stáletí zanedbaný slovenský ľud, zahojiť utrpené rany, povýšiť jeho biedny sociálny stav, vzbudíť jeho ľudské sebedomie a dôveru oproti štátu a zákonom.

Nech sa považuje slovenský administratívny úradník, a to hlavne v tých najnižších, odvetviach v kruhu jeho pôsobnosti za *otca jemu sverenej rodiny*; a nech si vytkne slovenský administratívny sbor za svoju najvznešenejšiu úlohu rozkvet duševného, telesného blahobytu každého člena tejto rodiny.

Dr. Bořivoj Pekárek, mistotaj. nejv. s.

Zajištění půdy drobným pachtýřům. (zákon ze dne 27. května 1919, číslo 318 sb. z. a. n.)

Účelem tohoto článku jest obeznámiti právníky na Slovensku s judikaturou nejvyššího soudu, pokud jde o výklad svrchu uvedeného zákona pokud se týče novel k němu vydaných. Č. 247/1920, č. 311/1920 a č. 166/1921 Sb. z. a n. Uvedena budou jak rozhodnutí uveřejněná (s označením, kde vyšla), tak i neuveřejněná a to v pořadí paragrafovém.

1. Z. č. 318/1919 Sb. z. a n.

První návrh podán členy N. S. Prokúpkem a spol. (tisk. 455 zasedání N. S. r. 1919), pak následoval vládní návrh (tisk. 909 téhož zasedání) a zpráva výboru pro reformu pozemkovou a výboru právního (tisk. 1099 téhož zasedání). Žádný z těchto návrhů pokud se týče zprávy neobsahuje bližšího odůvodnění. V N. S. přijat návrh z. dle výborové zprávy v prvním i druhém čtení dne 27. května 1919 po řeči Dra Viškovského (těsnopisecká zpráva o 55. schůzi N. S., str. 1593—1596).

§ 1., odst. 1.

1. »Pachtem« myslí se skutečné obdělávání a užívání pachtovního pozemku, nikoliv již pouhé uzavření pachtovní smlouvy. (R. I. 119/22.)

2. Rozhodno, zda pachtýř v den vyhlášení z. č. 318/19 byl »skutečně« pachtýřem, nestačí, byl-li jím formálně. (R. II. 474/21.)

3. Dání do pachtu (podpachtu) nemusí se státi výslovně, nýbrž i činy konkluderními. (R. z. 30./VI., R. I. 414/20.)

4. Jde o póměr pachtovní, převezme-li pachtýř ještě jiné závazky ve prospěch propachtovatele (odběr piva, R. z 8./III., R. I. 279/21 a R. ze dne 26./VII. R. I. 731/21.)

5. Smlouva, již vlastník přenechal zdarma pozemek k obdělávání, zavázav se, že jej dá do pachtu, až se stane výnosným. není výprosou, nýbrž smlouvou innominátní, již dlužno posuzovati dle předpisů o smlouvě pachtovní. (R. z 21./VI., R. I. 709/21.)

6. Jde o pacht, zakládající požadovací právo, ponechal-li pozemek v užívání pachtýři za to, že tento ponechal propachtovateli svůj vlastní pozemek v užívání. (R. z. 9./VI., R. I. 201/21.)

7. Požadovací právo přísluší i tomu, jenž si ponechal pozemky v pachtu, odcházejce na výměnek. (R. ze 7./III., R. I. 118/22.)

8. Požadovací právo nepřisluší tomu, kdo byl původně vlastníkem požadovaných pozemků, leč že by je měl v pachtu po celou zákonnou dobu. (R. z 24./I., R. I. 61/22.)

9. Tím, že požadovatel domáhal se obnovy pachtu (z. č. 313/21), nedaj ještě na jevo, že se vzdává nároku na postoupení pozemku do vlastnictví. (R. z 31./XII., R. I. 1558/21.)

10. Požadovací právo nemůže uplatňovati ten, kdo byl pouhým držitelem pozemku ve smyslu §-u 309. obč. z. (R. z 3./X., R. I. 1171/22.)

11. Požadovací právo přísluší též pachtýři, jenž měl pronajat pozemek vždy pouze v létě. (R. z 29./VIII., R. I. 999/22.)

12. Požadovací právo přísluší též malým živnostníkům a osobám s pevným platem — ovšem splněny-li ostatní zákonné podmínky. (R. z 5./XI., R. I. 1337/21.) Srov. roz. v §-u 3., odst. 1.

13. Nelze pokládati za podpachtýře toho, jemuž přenechány byly pachtýřem výtěžky pachtovního pozemku z dobré vůle, ačž by platil pachtovního. (R. z 8./X., R. I. 1271/21.)

14. Požadovací nárok podpachtýřův jest nárok samostatný, nikoliv od práva pachtýře odvozovaný a rozhodný je pouze skutečný stav na straně podpachtýře v době vyhlášení z. č. 318/1919. (R. z 23./XI., R. I. 967/20.) Viz Právník 1921, str. 13.

15. Nelze považovati za podpachtýře toho, jenž s otcem — vlastním pachtýřem — žije v téže usedlosti, nemaje ještě samotného hospodářství. (R. z 1./II., R. I. 119/21.)

16. Byl-li ve smlouvě podpacht zakázán a pozemek přes to dán do podpachtu, přísluší podpachtýři požadovací právo, jsou-li tu ostatní předpoklady pro nárok požadovací. (R. ze 17./V., R. I. 623/21.) Viz Právník 1921, str. 276. (Roz. z 2./VI., R. I. 797§21.) Viz Přehled rozhodnutí 1921, str. 73.

17. Požadovacímu nároku podpachtýře není na závalu, že pachtýři právo to pro nějakou zákonnou překážku nepřisluší. (R. ze 4./XI., R. I. 919/20.)

18. Pro požadovací nárok podpachtýřův jest bez vlivu, že pozemek dán byl pachtýři do pachtu doplňkem ku mzdě. (R. z 12./X., R. I. 542/20) a neb zda pachtýř má jej z důvodu celoročního služebního poměru. (R. z 23./XI., R. I. 967/20.)

19. Nejde o poměr podpachtýře, postoupil-li pachtýř třetí osobě pouze svá práva pachtýřská, sám však platil nadále pachtovné na srážku svého dluhu vůči oné třetí osobě. (R. z 11./VII., R. I. 829/22.)

20. Poměru podpachtovnímu rovná se právní poměr, do jehož postoupil podpachtýř pachtýři na místo peněžité úplaty svůj pozemek v užívání. (R. z 24./X., R. I. 1239/22.)

21. Lhostejno, zda vlastník o podpachtu nevěděl. (R. z 25./I., R. I. 71/21.)

22. Pachtovní smlouva zakládá požadovací nárok i tehdy, nebyla-li schválena nadřízeným úřadem církevním. (R. z 21./IX., R. II. 273/20—281/20.)

23. S rozhodnutím o požadovacím nároku drobných pachtýřů nutno sečkat, byl-li požadovaný pozemek sice prodán před nabytím působnosti zákona o zajištění půdy, nebyl-li však prodej dosud schválen soudem svěrenským. (R. ze 7./XI., R. I. 843/22.)

24. Požadovací právo vztahuje se i na prioranou část pozemku, byla-li též skutečně v pachtu, nikoliv však, byla-li priorána svémocně. (R. z 21./IX., R. II. 260/20.)

25. Požadovací právo nevztahuje se na pozemek, jehož používá pachtýř jako tenisového hřiště. (R. z 26./V., R. I. 316-20.) Viz Sb. nejv. s. č. 525.

26. Předmětem požadovacího nároku jsou i pastviny. (R. z 10./V., R. I. 589-21.)

27. Dobýval-li vlastník na části propachtovaného pozemku písek, vztahuje se požadovací právo na část, na níž v den vyhlášení požadovacího zákona nebylo písku dobýváno. (R. ze 4./VII., R. I. 822/21.)

28. Požadovací právo vztahuje se i na pozemky, jež jsou v katastru sice zapsány jako části rybníka, avšak byly propachtovány a užívány jako louky. (R. ze 20./IX., R. I. 1164/21.)

29. Požadovatěm jest přiznati i mez, již při požadování pozemku bezplatně užívali. (R. ze 2./V., R. I. 508/22.)

30. O tom, zda jde o pozemky zemědělské, rozhoduje stav skutečný, nikoliv katastrální. (R. ze 14./VIII., R. I. 896/22.)

31. Propachtován musí býti pozemek sám, nikoliv úroda z něho. Jde o pouhý kaup úrody luční, nikoliv opravy vlastníka. (R. z 5./XI., R. I. 1386/22.)

32. Pachtýř nepozbývá požadovacího práva tím, že po vyhlášení zákona o zajištění půdy postoupil práva pachtovní. (R. ze 7./XII., R. I. 1020/20.)

33. Požadovatel musel býti pachtýřem v době vyhlášení zákona, nikoliv teprve v době podání přihlášky. (R. ze 2./XI., R. II. 351/20.)

34. Okolnost, že pozemky kdysi (před r. 1901) byly lesem a že snad mají býti opětně zalesněny, neodnímá jim povahy zemědělských pozemků. (R. z 30./XI., R. II. 339/20.)

35. Není třeba, aby pozemek byl v den vyhlášení zákona formálně psán na jméno požadovatelovo, stačí, měl-li jej skutečně v pachtu. (R. z 16./XI., R. I. 937/20.)

36. Zpachtovanou zahradu nelze proti propachtovatelově vůli proměnit v pozemek zemědělský. Svolení to lze předpokládati, věděl-li propachtovatel o změně a neučinil-li proti ní námitek. (R. z 18./I., R. I. 66/21.)

37. »Zemědělským« jest každý pozemek, jež byl zemědělci propachtován k vlastnímu hospodaření a jím jakýmkoliv způsobem hospodářsky používán a dle své kultury přiměřeně obděláván. (R. z 11./I., R. I. 14§31.)

§ 1., odst. 2.

1. Lhostejno, zda majitel požadovaného pozemku jest tuzemcem či cizozemcem. (R. z 10./VIII., R. II. 197/20. Viz Sb. mín. prav. civ. č. 44. (R. z 8./VIII., R. I. 350/20.) Viz Sb. nejv. s. civ. č. 540, (R. z 5./X., R. II. 303/20.) Viz Sb. nejv. s. civ. č. 698.

2. Rozhodlým, zda v okamžiku, kdy nárok byl usnesen (pokud se týče v době, kdy zákon nabyl účinnosti), byl pozemek ve vlastnictví osoby, proti níž lze jej uplatňovati. (R. ze 17./VII., R. II. 175/20.) [Viz Sb. mín. sprav. civ. č. 81; Sb. nejv. s. civ. č. 597.

3. V otázce, zda požadovaný pozemek jest pozemkem státním atd. rozhoduje, zda jím byl v den vyhlášení zákona. Lhostejno, zda měl tuto vlastnost i dříve a zda ji napotom pozbyl. (R. z 23.§XI., R. I. 965/20.) Viz Sb. nejv. s. civ. č. 772.

4. Pro otázku, zda požadovaný pozemek náleží k pozemkům, na něž zákon o zajištění půdy se vztahuje, jest rozhodlým skutečný, mkoliv kmihovní stav v době, kdy zákon ten nabyl účinnosti. (R. z 26./IV., R. I. 521/21.)

5. Požadovací právo pachtýřovo na pozemky státem zabrané není omezeno tím, zda něco pro vlastníka zbude. (R. ze 4./X., R. II. 381/21.)

6. Týká-li se požadovací nárok statku deskového, není třeba zjišťovati, zda jest státem zabrán. (R. z 31./X., R. I. 1029/22.)

7. Pozemek jenž jest součástí deskového statku, podléhá požadovacímu právu drobného pachtýře, třebas byl pozemkovým úřadem ze záboru vyloučen. (R. z 11./VII., R. I. 812/22.)

8. Požadovací nárok nepřísluší na pozemek původně deskový, jenž před vyhlášením zákona o zajištění půdy prodejem přešel do rukou osoby, na jejíž majetek se § 1. zák. nevztahuje, ač-li prodej byl schválen příslušným úřadem. (R. z 23./VIII., R. I. 728/21.)

9. Součástí deskového statku jest každý pozemek, jenž svým výnosem slouží potřebám statku a byl by s ním, nejsa pachtován, obhospodařován. (R. I. 667/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. cv. č. 632.)

10. Pozemky, nezapsané v deskách zemských, mohou býti hospodářskou součástí statku deskového, třebas by jej výměru převyšovaly. (R. I. 640/21.)

11. Požadovací právo nevztahuje se i.a pozemky, jež nejsouce v deskách zemských zapsány, tvoří sice hospodářskou součást statku zemskodeskového, avšak nenáleží vlastníku zemskodeskového statku. (R. I. 387/21.)

12. Tím, že byl pozemek k zaokrouhlení ostatního statku přikoupen, nestal se ještě hospodářskou součástí jeho. Vykonávání honitby není hospodařením. (R. I. 706/22.)

13. Požadovací právo vztahuje se i ku veškerým pozemkům církevním. (R. I. 324/20.)

14. K pojmu »církevního statku« nevyžaduje se větší jeho rozsah. (R. I. 980/22.)

15. Pozemky, tvořící fond pro budoucí zřízení farnosti, jsou jměním církevním. (R. II. 328/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. č. 717.)

16. Pozemek farního fondu chudobinského není pozemkem církevním. (R. II. 298/21.)

17. Požadovací právo vztahuje se na veškeré pozemky česko-bratrské církve evangelické. (R. I. 529/22.)

18. Požadovací právo vztahuje se na pozemky, připsané československé církvi. (R. I. 197/22.)

19. Při projednávání vlastnického požadovacího nároku drobných pachtýřů příluží zastupování církevního jmění finanční prokuraturě. (R. I. 411/20.)

§ 1., odst. 3.

1. Důkaz o tom, zda splněny jsou podmínky požadovacího nároku, náleží požadovateli. Pouhá pravděpodobnost nestačí. (R. I. 831/22.)

2. Požadovací nárok pachtýře, jenž zemřel po vyhlášení zákona o zajištění půdy, přechází na dědice. (R. II. 392/21.)

3. Požadovací nárok nelze neobmezeně přenášet z rodičů na děti. (R. II. 111/20.)

4. Podmínka požadovacího nároku, by pachtýř (podpachtýř) byl nejméně od 1. října 1901 v pachtu (podpachtu) požadovaného pozemku, jest splněna, měl-li pozemek v pachtu (podpachtu) nejméně od pachtovního období 1901/1902, byť i ze zvláštních důvodů byl mu odevzdán o něco později, jen když pozemek v onom období skutečně obdělával. (R. I. 742/20.)

5. Požadovací nárok přísluší pachtýřům, kteří měli požadovaný pozemek v pachtu teprve od 1. listopadu 1901. (R. II. 119/21.)

6. K uplatnění požadovacího práva nepostačuje, byl-li pozemek v pachtu od jara 1902. (R. II. 135/20; srov. též Sb. min. sprav. civ. č. 87.)

7. Z toho, že byl pacht přepsán pouze na jméno manželovo, nelze ještě souditi, že by manželka nebyla spolupachtýřkou. (R. I. 558/22.)

8. Právo požadovací přísluší pouze tomu, jenž byl pachtýřem v době vyhlášení zákona, nikoliv každému členu rodiny skutečného

pachtýře. Znění pachtovní knížky a jméno určité osoby samo o sobě nepostačuje. (R. I. 671/21.)

9. Syn nepozbývá požadovacího práva tím, že u propachtujícího nebyl vyznačen jako otcův nástupce v pachtu a že tam byl jako pachtýř veden toliko jeho otec. Rozhoduje skutečný stav. (R. II. 260/20.)

10. Manželka nemůže uplatňovati požadovacího práva na pozemek, jehož pachtýřem jest její manžel, i když pozemek obdělávala. (R. I. 534/20.)

11. Stačí, byl-li požadovatel po zákonnou dobu dílem pachtýřem, dílem podpachtýřem. Netřeba, by byl po celou zákonnou dobu buď pachtýřem nebo podpachtýřem. (R. I. 756/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. č. 671.)

12. Pod pojmem »rodina« sluší rozuměti okruh osob zahrnutých svazkem příbuzenským nebo švagrovským až do těch stupňů, do nichž obyčejně mezi lidem svazek ten se pěstuje a tudíž přátelský poměr a styk udržuje. (R. II. 334/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. č. 729.)

V podobném smyslu uveřejněna rozhodnutí ve Sb. nejv. s. civ. č. 791, Sb. min. sprav. civ. č. 58, »Juristen-Zeitung 1921 č. 83, »Právník« 1921 str. 12.

Tak náleží k »rodině« jmenovitě: švagr (R. II. 232/20), strýc požadovatelovy tchýně (R. I. 1048/21), tchán [otec manželky] (R. I. 507/20), bratr děda požadovatelova (R. I. 806/21), bratranec (R. I. 344/21), prastrýc (R. I. 388/21), muž tety manželky požadovatelovy (R. I. 391/21), otcím (R. II. 251§20), strýc i bratranec (R. I. 431/20), sestra i teta (R. II. 182/20), manžel sestry požadovatelovy matky (R. II. 417/20), švagrovský poměr v druhém stupni stačí (R. II. 376/20), manžel sestřence požadovatelovy matky (R. I. 123/21), manželka stryce (R. I. 1022/20), žadatelův švagr i zeť švagrův, má-li za manželku vlastní dceru sestry žadatelovy (R. I. 854/20), manželka, může si započítati pachtovní dobu manželovu (R. I. 979/22), možno vpočítati pachtovní dobu nevlastního otce a to i dobu před sňatkem jeho s nemanželskou matkou (R. I. 1152/21).

13. Nejde o »rodinu«, byla-li pouze manželka předchůdce požadovatelova ve švagrovském poměru s požadovatelem. (R. I. 1369/21.)

14. Později založený švagrovský poměr nepůsobil zpět při včítání pachtovní doby předchůdce. (R. II. 225/20.)

15. Pouze ten, kdo v době vyhlášení zákona byl pachtýřem, jest oprávněn připočítati si dobu předchůdce, jsou-li ovšem splněny ostatní podmínky. (R. II. 298/20.)

16. Byl-li předchůdce v pachtu manžel anebo člen rodiny, netřeba, by požadovatel převzal zároveň nemovitosti, s nimiž jest požadovaný pozemek obděláván. (R. II. 226/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. č. 636.)

17. Při spolupachtu nezáleží na tom, zda spolupachtýři byli spoluvlastníky nemovitost s níž požadovaný pozemek byl spolu-

obděláván aneb užíván. (R. I. 701/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. číslo 647.)

18. Lhostejno, že požadovatel v den vyhlášení zákona nebyl již vlastníkem nemovitosti, s níž pozemky byly dříve obdělávány. (R. I. 996/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. č. 783.)

19. Není závadou, by nebyla vpočtena doba pachtu předchůdce, byť tento zaměnil za pachtu nemovitost, s níž pozemek obhospodařoval. (R. I. 835/20.)

20. K započítání pachtovní doby právního předchůdce v držbě nemovitostí, s nimiž jest požadovaný pozemek spolu obděláván, jest potřebí, aby »kmenová« nemovitost přešla v držbu pachtýřovu současně s pachtem (podpacht) pozemku požadovaného. (R. II. 434/20.)

21. K »držbě« nemovitosti, s níž byl pachtovaný pozemek spolu obděláván, se vyžaduje, aby kmenová nemovitost byla ve vlastnictví pachtýřově. (R. I. 1310§21.) (Literatura: Dr. Viškovský: »Zákon o zajištění půdy«, Dr. Kubíček: »Vznik a zánik dlouholetých pachtů«.)

22. Nemovitost, s níž pozemky jsou obdělávány, nemusí býti hospodářským podnikem. Není třeba, aby pachtýř mimo pachtovaný pozemek měl též vlastní pozemky. (R. II. 289/20.)

23. »Nemovitostí«, s níž pachtovaný pozemek byl spolu obděláván, nemusí býti zemědělský pozemek, nýbrž může jí býti i domek, sloužící též obhospodařování pachtovaného pozemku.

Rozhodným pro oprávnění, započísti si dobu předchůdce v držbě nemovitosti, s níž požadovaný pozemek byl obděláván, jest jen, zda spachtovaný pozemek byl převzat s nemovitostí. Lhostejno však, zda nebovitost zůstala v pachtýřových rukou až do dne vyhlášení zákona. (R. II. 368/20.)

§ 1., odst. 4.

1. »Přestávka« předpokládá, že pachtovní poměr počal v době v zákoně uvedené. (R. II. 265/20; uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. č. 678. Sb. min. sprav. civ. č. 87.)

2. Byl-li odňat pacht (podpacht) z podstatné příčiny, nejde o přestávku v pachtu, nýbrž o jeho skončení. (R. II. 240/20.)

3. Právo požadovací pomíjí, dal-li pachtýř pozemky do podpachtu po dobu delší jednoho roku. (R. I. 1548/21.)

4. Při střídavém pachtu není požadovací právo zásadně vyloučeno tím, že posledně spachtovaný pozemek nebo dílec pozemku má — arcif v mezích §-u 3. zákona o zajištění půdy — větší význam, než-li pozemek nebo dílec pozemku dříve spachtovaný, a to bezvýmínečně, je-li hodnota obou pozemků (dílců) stejná anebo podstatně stejná, pak-li hodnota obou pozemků (dílců) se různí, pouze tehdy, není-li ono plus v nepoměru k celkové hodnotě. Vůbec se připouští odříznutí části pozemku jen tehdy, má-li odřezek samostatnou hospodářskou hodnotu. (Plenární usniseň. R. I. 439§21.)

5. Lhostejno zda střídavé pozemky leží v různých obcích, jen když náležejí témuž vlastníkovi. (R. I. 267/21.)

6. Střídavý pacht jest tu vždy, kdykoliv pachtýř místo dílce nebo pozemku jednoho vezme v pachtovní držbu dílec neb pozemek jiný. (R. I. 241/22.)

7. Neúí »střídáním v pachtu«, měl-li pachtýř po řadu let v pachtu dva pozemky, z nichž pak jeden podržel. (R. I. 76/22.)

8. »Střídání pozemků« předpokládá, že pozemky byly spachtovány od téhož vlastníka. Pozemky celoroční a kostelní nejsou pozemky téhož vlastníka. (R. I. 774/22.)

9. Zákon neuděluje pachtýři právo volby mezi pozemky střídavě pachtovanými. (R. I. 1152/21.)

10. Pojem »střídavého pachtu« nevyžaduje, aby pachtýř najal si pozemky od téhož vlastníka postupně, nýbrž mohl je míti najaty též vedle sebe. (R. I. 1093/22.)

11. Střídání pozemků v pachtu nemusí býti pravidelné. (R. I. 918/22.)

12. Střídání pozemků v dílcovém pachtu neruší požadovacího nároku ani tehdy, vezme-li pachtýř místo pachtu dosavadního pozemku jiný pozemek v podpacht. (R. I. 992/20.)

13. I tehdy jde o střídavý pacht, měl-li pachtýř oboje pozemky po nějaký čas v pachtu zároveň. (R. I. 659/22.)

14. Požadovací nárok vztahuje se jen na pozemky za pachtu zaměněné, jež měl v době vyhlášení zákona, nikoliv na pozemky, jež měl před záměrou. (R. II. 404/20.)

15. Pro pojem »střídání v pachtu« jest rozhodno, zda změna v pozemcích učiněna byla z vůle propachtovatele či pachtýřovy. (R. I. 1045/20.)

16. »Střídání pozemků« jet i tehdy možno, když původně pachtován byl celý pozemek a potom místo něho dílec pozemku jiného. (R. I. 1033/20.)

17. Také při střídání pozemků v dílcím pachtu vyžaduje se nepřetržitý pacht pozemků po sobě najatých. (R. I. 1/21.)

18. Došlo-li k částečné záměně pachtovaných pozemků na základě donucení se strany vlastníka, nejde o »střídání v pachtu«, nýbrž o »odněti pozemku« dle §-u 6. zák. (R. II. 418/20.)

§ 1., odst. 5.

1. Ustanovení §-u 1. odstavec 5., požad. zák. týká se též ovocných zahrad polních. Rozhodným pro posouzení, zda jde o ovocný sad, jest okolnost, zda za pravidelných poměrů převládá příjem z ovoce. (Plenární usnesení č. pres. 410/21.)

2. Pro požadovací nárok jest rozhodno, zda právo nájemcovy týká se užítku hlavního, to jest hospodářsky cennějšího. (R. II. 297/20, uvěřeno: Sb. nejv. s. civ. č. 684.)

3. Pro otázku, zda jest větší užitek za ovoce či z hospodaření na pozemku, jest rozhodným objektivní výtěžek, jež vydává pozemek ve vlastnosti té či oné a nezáleží na tom mnoho-li z tohoto pozemku skutečně vydávaného přímá osoba oprávněná k percepti. (R. I. 261/22.)

4. O tom, co při polních zahradách jest užitkem hlavním a co užitkem vedlejším, jest slyšeti po případě znalce. (R. I. 823/21.)

5. Stráň bývalého rybníka, kde žetí trávy jest užitkem hlavním, jest předmětem požadovacího nároku. (R. II. 183 a 184/20.)

6. Předmětem požadovacího nároku jsou také meze, osázené stromovím, jež s výhradou užitků ze stromoví pro vlastníka přenechány byly pachtýři k pasení dobytka, je-li pasení dobytka užitkem hospodářsky cennějším. (R. I. 590/20.)

7. Požadovací právo nevztahuje se na stromy, jež byly na požadovaných pozemcích nasázeny, pachtýři však nebyly vůbec užívány. (R. I. 1123/20.)

8. Drnové pruhy, posázené stromy tvoří s pruhy pozemků, mezi nimiž leží, jeden celek. (R. I. 1174/21.)

§ 1., odst. 6.

1. Pojetím pozemků do regulačního plánu sestávají se tyto ještě pozemky stavebními. (R. I. 397/20, uveřejněno: Sb. nejv. s. civ. číslo 560.)

2. Okolnost, že pozemek jest blízko obytných stavení a že se hodí za stavební pozemek, nevylučuje ještě požadovacího práva naň. (R. I. 697/21.)

3. Pozemek není ještě stavebním místem, souvisí-li pouze na jedné straně se zastavěnou částí, jsa jinak obklopen pozemky nezastavěnými. (R. I. 381/21.)

4. Zemědělské pozemky, jež se naprosto nehodí za stavební místa, jsou předmětem požadovacího práva, i když leží v zastavěné části obce. (R. I. 363/21, uveřejněno: Sb. min. sprav. civ. č. 95.)

5. Soud není vázán výrokem pozemkového úřadu, že požadované pozemky jsou pozemky stavebními. Požadovací právo nevztahuje se pouze na takové pozemky, které v době, kdy zákon byl vyhlášen, byly v zastavěné části města neb obce; nelze je vylučovati z výkupu proto, že snad jednou mohly by býti přeměněny v místa stavební. (R. I. 3/22.)

6. Předpis §-u 1., odst. 6. nevztahuje se na nezastavěné části dvora vlastnickova. (R. I. 1517/21.)

7. Výrazem »pozemek« rozumí se pouze ta část pozemku, jež jest v zastavěné části obce. (R. I. 393/22.)

8. Pojem stavebních míst:

Z výkupu jsou vyňaty zemědělské pozemky:

- a) které leží v těch místech měst a obcí, do kterých sahají budovy obytné a hospodářské, jestliže
- b) pozemky se hodí za místa stavební a
- c) není vyloučena možnost, že v dozírné době budou přeměněny v pozemky (místa) stavební.

Kde není všech těchto předpokladů, nelze odpírati pachtýřům práva požadovacího. (R. I. 789/22.)

9. Požadovací právo nevztahuje se na pozemky, jež jsouce vlastnictvím obce, podléhají mu však pozemky nadační, jsoucí ve správě obecní. (R. I. 814/21.)

10. Požadovací právo nevztahuje se na pozemky obecní, jež jsou zapsány v zemských deskách. Jest však vyloučeno při pozemcích obecních (stavebních) pouze tehdy, byly-li pozemky obecními (stavebními) v době propachtování, nikoliv však staly-li se takovými teprve za trvání poměru pachtovního. (R. I. 327/21.)

§ 1., poslední odstavec.

1. Rozhodnutí pozemkového úřadu, jímž uznal právo propačtovatele na určení pozemků k účelům humanitním, jest pro soud závazné. Nelze sečkatí s rozhodnutím, až rozhodne nejvyšší správní soud o mimořádném opravném prostředku. (R. II. 266/21.)

2. V případě posledního odstavce § 1., byl-li pozemek přičten obci, nemá požadovatel práva domáhati se, by mu byly přiznány pozemky náhradní. (R. I. 1150/22.)

3. Požadovacímu právu podléhají pozemky, jež snad v budoucnu budou věnovány průmyslovým účelům. Přednostní právo nemůže uplatňovati finanční prokuratura jménem obročí. (R. I. 795/21.)

4. Hřbitov není humanitním zařízením (R. I. 161/21.)

5. Podmínky, jež musí splniti obec, požadující pozemky pro svůj stavební rozvoj (R. I. 179/21.):

Nútno: a) aby obec požadovala pozemek pro svůj stavební rozvoj a b) aby tento nárok byl pozemkovým úřadem uznán.

Podmínka ad a) předpokládá tedy, že obec nárok ten vznesla. Když otázka byla ventilována musí si soud vyžádati od obce přesné vyjádření, zda-li pozemky, o něž jde, požaduje a ovšem musí z prohlášení obce vycházeti na jevo, že se zakládá na usnesení obecního orgánu, jenž dle předpisů stavebního řádu (§§ 1.—6., 130., 131.) k tomu povolán jest (§ 55. obec. jur. pro Čechy). Přípisy obecního starosty, založené ve spisech, ostatně vzájemně sobě odporující, k tomu nestačí. Vznese-li obec platně nárok, pak bude opatřiti ještě prohlášení pozemkového úřadu, uznává-li jej či ne.

(Příště dále.)

Dr. Vojtech Schwitzer, okresný sudca.

Niečo o unifikácii civilného práva.

Myslím, že bych vykladal všeobecne známe pravdy, kebych vysvetľoval ďalekosiahly, ostatné pravosúdne kondifikácie ďaleko prevyšujúci výcnam občianskeho zákonníka, kebych dokazoval, že tento zákonník je osou telého právneho života obyvateľstva, upravujúc vzájomné právne pomery jednotlivcov v každom obore života. Jako nemecký básnik Schiller vo svojej filozofickej básni „Die Glocke“ rovnobežne s líčením upotrebenia zvonov zobrazuje celý priebeh života občana, tak po ruke civilného zákonníka by sme mohli sledovať, ako upravuje tento zákonník všetky životné pomery občana voči spoluobčanom od narodenia, ba už pred narodením až do smrti a ešte i po smrti osud majetku zomrelého.